

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „MOLINUKAS“

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“

l. e. p. direktoriaus

2026 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V-73

DARBUOTOJO, DIRBANČIO SU CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 28

I. BENDROJI DALIS

1.1. Darbuotojui, dirbančiam su cheminėmis medžiagomis, instruktuojamam pagal šią instrukciją ir nesilaikančiam jos reikalavimų, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį bei padarinius.

1.2. Savarankiškai dirbti su cheminėmis medžiagomis gali asmuo:

1.2.1. ne jaunesnis kaip 18 metų;

1.2.2. pasitikrinęs sveikatą pagal patvirtintą įstaigos darbuotojų sveikatos tikrinimo grafiką, bet ne rečiau kaip kartą per dvejus metus (su šiuo grafiku darbuotojas supažindinimas pasirašytinai) ir esantis geros sveikatos;

1.2.3. atliekamo darbo apimtyje teoriškai ir praktiškai išmokytas saugiai dirbti, išklaušęs nustatytą mokymo kursą bei turintis profesinių įgūdžių ir instrukuotas (įforminus instruktavimo registravimo žurnaluose) pagal:

1.2.3.1. darbuotojo saugos ir sveikatos įvadinę instrukciją;

1.2.3.2. įvadinę (bendrąją) gaisrinės saugos instrukciją;

1.2.3.3. darbuotojo saugos ir sveikatos (pagal darbo vietą) instrukciją;

1.3. darbuotojas instruktuojamas vadovaujantis įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminiais dokumentais:

1.3.1. priimant į darbą;

1.3.2. perkeltant į kitą darbą;

1.3.3. pakeitus darbo organizavimą;

1.3.4. pradėjus naudoti naujas arba modernizuotas darbo priemones;

1.3.5. pradėjus naudoti naujas technologijas;

1.3.6. pakeitus ar priėmus naujus darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus;

1.3.7. valstybiniam darbo inspektoriui, saugos darbe tarnybos specialistui arba tiesioginiam vadovui įsitikinus, kad darbuotojų žinios yra nepakankamos;

1.3.8. įvykus nelaimingam atsitikimui, avarijai arba susirgus profesine liga;

1.3.9. ne rečiau kaip vieną kartą per dvylika mėnesių, arba nebuvus darbe ilgiau kaip 60 kalendorinių dienų.

1.4. Darbuotojas privalo:

1.4.1. žinoti ir vykdyti Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ darbo tvarkos taisyklių reikalavimus;

1.4.2. nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą;

1.4.3. laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad švarūs būtų darbo drabužiai bei apavas, rankas plautis tik tam skirtomis priemonėmis;

1.4.4. atvykti į darbą blaivus, darbo metu nevartoti alkoholinių gėrimų, narkotinių bei toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

1.4.5. dirbti tik tuos darbus, kuriuos atlikti yra instrukuotas;

1.4.6. saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, mokėti saugiai dirbti ir netrukdyti saugiai dirbti kitiems;

1.4.7. tinkamai naudoti asmenines ir kolektyvines saugos darbe priemones, jas rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį, laiku pranešti tiesioginiam vadovui apie jų nusidėvėjimą, užteršimą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

1.4.8. dirbti tik su techniškai tvarkingais įrankiais bei įrengimais, laikytis įrengimų eksploatavimo taisyklių, darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus;

1.4.9. vykdyti tiesioginio Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovo nurodymus;

1.4.10. savarankiškai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose (būnant ir dirbant įstaigoje) įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti, taip pat pranešti apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali ar neprivalo, nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui apie darbo priemonių gedimus, pastebėtus trūkumus, galinčius kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai;

1.4.11. raštu pranešti tiesioginiam vadovui apie atsisakymą dirbti esant nesaugiai darbo vietai, netvarkingoms darbo priemonėms;

1.4.12. pranešti tiesioginiam vadovui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus.

1.4.13. naudotis tik tvarkingais elektriniais įrankiais, kištukiniais lizdais, kištukais, jungikliais bei kita elektros įranga (jei tai būtų reikalinga), fabrikinės gamybos prailgintojais ir papildoma įranga. Pastebėjus įrenginių, įrangos ar instrumentų gedimus, esant netvarkingoms asmeninėms apsauginėms priemonėms, darbus nutraukti ir nedelsiant pranešti įstaigos tiesioginiam vadovui.

1.4.14. Darbuotojas turi žinoti:

1.4.14.1. gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimus ir juos vykdyti;

1.4.14.2. specialiųjų tarnybų ir atsakingų asmenų telefonų numerius;

1.4.14.3. įstaigos darbo ir poilsio tvarką.

1.5. Asmuo, nukentėjęs nelaimingo atsitikimo metu, turi nedelsdamas pranešti tiesioginiam vadovui, kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą. Asmuo, matęs nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojęs, turi

nedelsdamas suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicininę pagalbą ir pranešti tiesioginiam vadovui, jeigu reikia, iškviesti greitąją medicininę pagalbą. Darbo vietą ir įrengimų būklę, iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu, nufotografavus ar nufilmavus.

1.6. Pasireiškus skrandžio-žarnyno, plūminių susirgimų simptomams, pakilus temperatūrai, pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.

1.7. Darbdavys privalo:

1.7.1. siekti išvengti ar bet jau maksimaliai sumažinti darbo vietose pavojingas ir kenksmingas darbo sąlygas;

1.7.2. nepavykus išvengti pavojingų ar kenksmingų darbo sąlygų, informuoti darbuotojus apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

1.7.3. įvertinti darbo aplinkos riziką, įrengti kolektyvines saugos priemonės ir nemokamai aprūpinti darbuotoją asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

1.7.4. įstatymų nustatyta tvarka, atlyginti žalą, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.

1.8. Asmeninės apsaugos priemonės įvardijamos darbdavio patvirtintame, nemokamai išduodamų darbuotojams asmeninių apsauginių priemonių sąrašė. Darbdavys, esant reikalui, turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui daugiau asmeninių apsaugos priemonių, negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą.

1.9. gaisrinės saugos reikalavimai:

1.9.1. vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui;

1.9.2. rūkyti tik tam tikslui skirtose, ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra indas nuorūkoms dėti, įrengta ištraukiamoji ventiliacija bei gesinimo priemonės (įstaigoje); lauke rūkyti tik įsitikinus, kad tai nekels gaisro pavojaus (sausą žolė, degios šiukšlės, šienas ir pan.);

1.9.3. žinoti pirmines gaisro gesinimo priemonės, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Nepalankios darbo vietos mikroklimato sąlygos – temperatūros, drėgmės svyravimai ir oro užteršimas – galimi plaučių ir kvėpavimo takų susirgimai. Parinkti tinkamus darbo drabužius, užtikrinti individualias kvėpavimo apsaugines priemones (respiratorius ir kt.).

2.2. Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės, oro užterštumas), alergiškai veikiančios visą organizmą - galimi uždegimai, alerginės ir profesinės ligos. Naudoti darbinį kostiumą, avalynę, pirštines, respiratorių.

2.3. Technologinių įrenginių keliama vibracija – galimi profesiniai susirgimai. Parinkti tinkamą darbo režimą laiko požiūriu.

2.4. Technologinių įrenginių keliamas triukšmas – galimas profesinis klausos sutrikimas, įvairūs susirgimai nerviniu pagrindu. Kai triukšmo lygis viršija 80 dB (A), būtina naudoti antifonus, ausines arba

trumpinti triukšmo veikimo laiką.

2.5. Elektros srovės poveikis - galimi širdies veiklos, kvėpavimo sutrikimai, įvairių laipsnių nudegimai, netenkama sąmonės. Naudotis tvarkinga elektros įranga. **Draudžiama** pačiam remontuoti bet kokius sugedusius elektrinius prietaisus, įrankius ir pan. Pastebėjus bet kokius gedimus, iškviesti elektriką arba asmenį, atsakingą įstaigoje už elektros ūkį. Pranešti tiesioginiam vadovui.

2.6. Netvarkinga darbo vieta (užkrauta atliekomis; netvarkingai sandėliuojamos medžiagos, nelygios ir slidžios grindys – galimos sunkios bei mirtinos traumos. Pastoviai užtikrinti tvarką darbo vietoje. Laikytis medžiagų sandėliavimo taisyklių.

2.7. Netvarkingos darbo priemonės – galimos avarijos gamyboje su sunkių traumų bei mirtinų atvejų pasekmėmis. Būtina vykdyti įrenginių profilaktinius, planinius remontus bei technines apžiūras, naudotis tik tvarkingomis darbo priemonėmis.

2.8. Netinkamas maitinimasis – galimi virškinimo sutrikimai. Prieš darbą ir per pietų pertrauką nepersivalgyti.

2.9. Dyzelino pavojingos sudėtinės cheminės medžiagos: angliavandenilių C10 – C28 mišinys, vidutinis naftos disiliatas, kokybę gerinantys priedai. Pavojingos medžiagos gali patekti į organizmą per odą, įkvėpus ir prarijus.

2.10. Antifrizo ir aušinimo skysčio sudėtinės cheminės medžiagos: etandiolis, natrio 2-etilheksantas. Ūmus toksiškumas prarijus. Apytikslinė mirtina dozė žmogui yra apie 100 ml. Ūmus toksiškumas per odą, įkvėpus, galimas labai mažas akių dirginimas.

2.11. Stabdžių skysčių sudėtyje esantys metilo ir butilo glykolio eterio boratai. Prailgintas ir pakartotinas kontaktas su skysčių gali sukelti dermatitą. Panaudotas skystis gali turėti kenksmingų priemonių ir ilgalaikis kontaktas su oda gali sukelti odos vėžį. Dažnas įkvėpimas į plaučius gali sukelti dermatitą.

2.12. Transmisijos alyvos sudėtinės cheminės medžiagos : bario alkenil karboksilatas, cinko alkil ditiofosfatas, bario sulfonatas. Dėl ilgalaikio arba dažno poveikio odai gali atsirasti dermatitas. Panaudotos alyvos sudėtyje gali būti kenksmingų priemonių. Įkvėpus į plaučius gali kilti cheminės kilmės plaučių uždegimas.

2.13. Cheminės nuodingos ir ėdančios medžiagos – galimas apsinuodijimas, patekimas ant odos, į akis. Naudoti respiratorių, gumines pirštines, apsauginius akinius. Būtinės asmeninės apsaugos priemonės:

2.13.1. dirbant su dulkančiais preparatais - naudojami respiratoriai ar dujokaukės, dėvimi dulkėms nepralaidūs kombinezonai;

2.13.2. dirbant su emulsijomis, pastomis, tirpalais ir kitokiais preparatais, rankos apsaugomos guminėmis, rūgštims ir šarmams atspariomis pirštinėmis (draudžiama naudoti gumines medicinines pirštines);

2.13.3. dirbant su dulkančiais ir mažai nuodingais preparatais, galima mėvėti kombinuotas, su neperšlampančiais antdelniais, pirštines (draudžiama naudoti gumines medicinines pirštines);

2.13.4. guminiai batai turi būti atsparūs rūgštims ir šarmams;

2.13.5. akių apsaugai naudojami hermetiški akiniai.

2.13.6. asmuo, atsakingas už darbą su preparatais, parenka asmenines apsaugos priemones atsižvelgdamas į fizines-chemines ir toksines preparatų savybes, jų formą (skysti, kieti ir kt.), darbo sąlygas.

2.14. Pavoingos darbo zonos, kurių pagal technologinį procesą neįmanoma apsaugoti. Galimos traumos, sunkūs sužeidimai. Apmokyti saugaus darbo metodų, įvertinant visų saugaus darbo reikalavimų momentus. Dirbti sutvarkytoje darbo vietoje, susikaupus, atidžiai atlikti pavestus darbus.

2.15. Krintantys, griūvantys daiktai;

2.16. Dūžtantys daiktai (stiklas, plastmasė ir kt.), šukių valymas – galimos pjautinės traumos, sužeidimai. Valyti tik su šluotele, samteliu, dėvėti pirštines.

2.17. Aštrūs įrenginių, inventoriaus, mechanizmų kampai.

2.18. Fizinė perkrova – galimos traumos. Dirbant, laikytis darbo ir poilsio režimo.

2.19. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį – informuoti tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, kol bus pašalinti visi trūkumai.

2.20. Krovinį keliant rankomis, gali kilti pavojus susižaloti, ypač nugarą, jei krovinys yra pernelyg sunkus, didelis, nepatogus kelti.

2.21. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliama ir pernešama krovinio masė kartu dirbant kitą darbą (iki dviejų kartų per valandą): vyrams – iki 25 kg, moterims – iki 16 kg.

2.22. Darbuotojas privalo:

2.22.1. nepradėti dirbti be asmeninių apsaugos priemonių ir naudoti jas viso darbo proceso metu;

2.22.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones. Laiku pranešti darbdaviui apie jų nusidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

2.22.3. darbo įstatymų nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsaugos priemonė dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta.

2.23. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:

2.23.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;

2.23.2. atitikti ergonominius reikalavimus ir darbuotojo esamą sveikatos būklę;

2.23.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui;

2.23.4. yra darbdavio nuosavybė, todėl ji turi būti grąžinama išeinant iš darbo, pereinant į kitą darbą toje pačioje įstaigoje, kur ši priemonė nenumatyta pagal darbo aplinkos rizikingumą;

2.23.5. turi būti keičiama jeigu ji susidėvi.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

3.1. Laikytis darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko, valgyti ir rūkyti specialiai tam skirtose vietose, vykdyti tik tą darbą, kurį paveda tiesioginis vadovas ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo metodai.

3.2. Apsirengti tvarkingus ir atitinkamo dydžio darbo drabužius, užsidėti asmenines apsaugos priemones.

3.3. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą.

3.4. Prieš darbo pradžią patikrinti įrengimų, įrankių, padėklų, kopėčių ir kt. techninį stovį.

3.5. Patikrinti, ar sandėlyje (kai vykdomi preparatų paėmimo, grąžinimo ar sandėliavimo darbai) veikia natūrali arba dirbtinė ventiliacija. Prieš pradėdant darbą, sandėlis 30 min. vėdinamas ventiliacijos įrenginiais arba, jeigu jų nėra, sukėlus skersvėjų.

3.6. Prieš pradėdant dirbti su cheminėmis medžiagomis, darbuotojas turi žinoti kas yra pavojinga cheminė medžiaga, susipažinti su cheminių medžiagų saugos duomenų lapais, žinoti cheminių medžiagų pavojingumo kategorijas, simbolius, pavojingumo nuorodas (Priedas Nr. 1), mokėti saugiai dirbti.

3.7. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti įstaigos tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nedaryti staigių judesių, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

4.2. Palaikyti tvarką ir švarą darbo vietoje.

4.3. Dirbti su preparatais leidžiama ne ilgiau kaip 6 valandas, o naudojant labai toksiškus ir toksiškus preparatus - 4 valandas per dieną. Dirbant su preparatais, būtina dėvėti asmenines apsaugos priemones (darbo drabužius, pirštines, akinius, respiratorių, galvos apdangalus ir kt.).

4.4. Dirbant su įrengimais, griežtai laikytis jų gamintojų parengtų eksploatavimo instrukcijų reikalavimų, pastoviai stebėti ir tikrinti apsaugos bei kontrolinių-matavimo prietaisų parodymus, jų techninę būklę, neviršyti įrengimų techninių- technologinių galimybių.

4.5. Kraunant preparatus į transporto priemonę, būtina:

4.5.1. krovinį paskirstyti tolygiai, lengvesnes pakuotes dedant ant sunkesnių;

4.5.2. skystų preparatų nekrauti ant sausų. Esant panašioms, tačiau skirtingų preparatų pakuotėms, ant viršaus dėti mažiau pavojingas;

4.5.3. esant nestabilioms pakuotėms, naudoti tarpiklius, tokius kaip lentos, sijos, padėklai, oro pagalvės, ir sudaryti tvirtą rietuvę;

4.5.4. pavojingiausius preparatus krauti arčiau durų, kėbulo gale;

4.5.5. prireikus gabenti preparatus lengvuoju automobiliu, juos krauti priekaboje arba bagažinėje.

4.6. Ta pačia transporto priemone gabenti nesiderinančius preparatus (pvz., oksiduojančias, degiasias medžiagas) leidžiama tik apsaugojus juos nuo tarpusavio sąveikos.

4.7. Pakraunant ir iškraunant preparatus, reikia saugoti pakuotę, vengti smūgių, mėtymo. Preparatams išsiliejus ar išsibarsčius, imtis skubių priemonių jiems surinkti ir nukenksminti.

4.8. Užsiteršusi preparatais transporto priemonė rūpestingai išvaloma ir nukenksminama, tik po to eksploatuojama toliau.

4.9. Draudžiama:

4.9.1. preparatus laikyti lauke, stoginėse, žeminėse, rūsiuose, degalų bei tepalų sandėliuose;

4.9.2. preparatus laikyti ant grindų be padėklų;

- 4.9.3. laikyti preparatus kartu su maisto produktais;
- 4.9.4. sandėlyje palikti išlietus ar išbarstytus preparatus;
- 4.9.5. darbo metu valgyti, gerti ir rūkyti;
- 4.9.6. naudoti nukenksmintą preparatų tarą kitiems tikslams;
- 4.9.7. būti pašaliniam asmenims;
- 4.9.8. ragauti, uostyti preparatus.

4.10. Preparatus ir mineralines trąšas leidžiama laikyti viename pastate tik tuomet, kai juos skiriančios patalpos izoliuotos aklina nedegių medžiagų siena.

4.11. Preparatai, išfasuoti į metalinę ir plastmasinę tarą, dėžės ir maišai gali būti kraunami lentynose ne daugiau kaip trimis aukštais. Tarpas nuo taros iki sienos turi būti ne mažesnis kaip 0,8 m, iki lubų (perdenginio) – ne mažesnis kaip 1 m, iki šviestuvų tarp eilių -ne mažesnis kaip 0,5 m.

4.12. Oksiduojančiomis savybėmis pasižymintys preparatai turi būti saugomi atskiroje patalpoje.

4.13. Nedegūs ir nesukeliantys sprogimo bei nesioksiduojantys preparatai kraunami į atskirą sekciją ir išdėstomi atsižvelgiant į fizinį būvį ir paskirtį.

4.14. Visi netinkami ar uždrausti naudoti preparatai sandėliuojami tokia pat tvarka. Nežinomi preparatai turi būti sudėti pagal fizinį būvį atskirai nuo žinomų.

4.15. Darbuotojams sandėlyje leidžiama būti tik priimant arba išduodant preparatus bei atliekant kitokį trumpalaikį darbą.

4.16. Preparatai į sandėlį priimami kartu su saugos duomenų lapu. Saugos duomenų lapai, susegti į aplanką, laikomi preparatų sandėlyje metalinėje nerakinamoje spintelėje, pakabintoje prie pagrindinių lauko durų iš kairės pusės.

4.17. Visi į sandėlį priimami ir iš jo išduodami preparatai turi būti registruojami.

4.18. Iš sandėlio preparatai išduodami tik originalioje taroje su originalia lietuviška etikete.

4.19. Sandėliuose turi būti daroma inventORIZACIJA ir surašomas aktas ne rečiau kaip vieną kartą per metus.

4.20. Prisibarstę sausi preparatai susemiami, o skysti suvalomi pjuvenomis ar smėliu. Tos vietos nukenksminamos chlorkalkėmis.

4.21. Užterštas preparatais patalpas ir grindis reikia plauti natrio šarmo tirpalu (200 g šarmo kibirui vandens), po to 10% chlorkalkių arba gesintų kalkių tirpalu.

4.22. Tuščią tarą iki nukenksminimo būtina laikyti preparatų sandėlyje.

4.23. Praėjimai, pravažiuojimai ir sandėliavimo vietos sandėliuose turi būti atžymėti ištisine skiriamąja linija (šviesiais dažais ant grindų).

4.24. Praėjimai ir pravažiuojimai, nužymėti sandėlio grindyse, turi atitikti numatytiems technologinėje kortelėje, bet ne siauresni kaip 2 m išilgai viso sandėlio, tarp durų ne siauresni už durų angą; be to, visuomet turi būti laisvi praėjimai prie gaisro gesinimo čiaupų.

4.25. Galimo krovinių kritimo zonoje (nuo lentynų, nuo rietuvių ir pan.) draudžiama vaikščioti žmonėms ir važinėti transportu.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Visais atvejais apsinuodijus preparatais (net ir lengvai) būtina kuo skubiau kreiptis į gydytoją. Pirmosios pagalbos priemonės yra tokios, kokias gali suteikti patys darbuotojai pagal etiketėje nurodytus reikalavimus, o specialią pagalbą suteikia medikai. Darbo su preparatais vietose būtina turėti pirmosios pagalbos vaistinėlę.

5.2. Apsinuodijimo požymiai: bendras silpnumas, pilvo skausmas, ašarojimas, kosulys, dusulys, galvos svaigimas, vėmimas, seilėtekis, viduriavimas, dirginimas, vyzdžių susiaurėjimas arba išsiplėtimas, traukuliai.

5.3. Nepriklausomai nuo preparato rūšies ir apsinuodijimo laipsnio nukentėjusįjį būtina išnešti ar išvežti iš užnuodytos zonos, nuimti respiratorių ar dujokaukę, apsauginius akinius, atsegti apykaklę, nurengti, jeigu drabužiai labai sutepti preparatais.

5.4. Jeigu nukentėjusysis neteko sąmonės, duoti pauostyti amoniako, o jei nepadeda - daryti dirbtinį kvėpavimą. Darant dirbtinį kvėpavimą burna, reikia atsegti nukentėjusiojo apykaklę, atpalaiduoti diržą bei kitus veržiančius drabužius ir paguldyti ant kieto pagrindo. Nukentėjusiojo dešinę ranką padėti po sprandą, o kairioji turi būti viršugalvio srityje. Teikiantieji pagalbą turi atsistoti kairėje nukentėjusio pusėje ir kiek galima atlošus jo galvą, apvyniotu vata, nosine arba drabužio kraštu strypeliu išvalyti burną. Išvalius burną, viena ranka laikyti atloštą galvą, o kita patraukti smakrą į priekį, kad burna būtų pusiau atvira. Giliai įkvėpus, priglausti burną prie nukentėjusiojo burnos, uždengtos nosine (marlės ar tvarsčio galu), ir užspaudus nosį su jėga pūsti į plaučius ką tik įkvėptą orą. Kai nukentėjusio krūtinės ląsta pakankamai išsiplečia, nustoti pūsti. Tuo metu nukentėjęs pats iškvepia. Orą reikia pūsti iki 25 kartų per minutę. Kai nukentėjusiojo dantys stipriai sukąsti, geriau tinka dirbtinis kvėpavimas burna į nosį. Šis būdas taikomas ir tada, kai darant dirbtinį kvėpavimą burna į burną, krūtinės ląsta neišsipučia. Darant dirbtinį kvėpavimą burna į nosį, nukentėjusysis turi gulėti ant šono, kad neužkristų liežuvis. Teikiantysis pagalbą atsiklaupia, giliai įkvėpia, apžioja lūpomis nosį, pridengtą nosine, ir įpučia orą. Pūsdamas jis viena ranka laiko uždengęs burną. Krūtinės ląstai išsiplėtus, baigti pūsti. Jeigu nukentėjusiojo plaučiai nepakankamai susitraukia, iškvepimo metu kita ranka reikia paspausti apatinę krūtinės ląstos dalį. Atliekant dirbtinį kvėpavimą, iškvepimo laikas yra du kartus ilgesnis nei įkvėpimo.

5.5. Jeigu nukentėjusiojo pulsas neapčiuopiamas, daromas išorinis širdies masažas. Žmogus guldomas ant kieto pagrindo, truputį pakeliamos kojos (ant pagalvės ar drabužių krūvelės), atsagstomi drabužiai, kad nespautų krūtinės ląstos. Ištiesus pirštus, delnai uždedami vienas ant kito tarp vidurinio ir apatinio krūtinkaulio trečdalyje ir energingai 60-70 kartų per minutę spaudoma krūtinė. Spaudoma pakankamai stipriai, kad krūtinkaulis įlinktų 3-4 cm. Širdies masažas daromas pakaitomis su dirbtiniu kvėpavimu. Pučiant orą, krūtinės spausti negalima. Jeigu pagalbą teikia vienas žmogus, jis 15 kartų paspaudžia krūtinę, po to nutraukia masažą ir du kartus pučia orą į ligonio burną ar nosį. Jei gaivina dviese - paspaudimų ir įpūtimų santykis turi būti 5:1.

5.6. Apsinuodijus duoti išgerti 1-2 litrus šilto vandens ir pirštu dirginant ryklės sienelę sukelti vėmimą. Apsinuodijus per odą ar gleivines, preparatus gerai nuplauti vandens srove (geriau su muilu arba, kad nuodai nepasklistų, nušluostyti kokia nors minkšta medžiaga, paskui nuplauti šaltu vandeniu arba silpnu

šarminiu tirpalu). Jeigu nuodų pateko į akis, jas gerai išplauti vandeniu, 2% geriamosios sodos tirpalu arba boro rūgštimi. Apsinuodijusiam per virškinimo organus duoti išgerti pieno arba keletą stiklinių vandens (geriau šilto), arba rausvo kalio permanganato tirpalo (1:5000) ir pirštu erzinti užpakalinę ryklės sienelę, 2-3 kartus sukelti vėmimą. Vėmimą sukelti galima ir garstyčiomis (1/2 arbatinis šaukštelis sausų miltelių stiklinei šilto vandens) ar druskos (2 valgomieji šaukštai stiklinei šilto vandens) bei muilo tirpalais. Negalima skatinti vėmimo netekusiems sąmonės arba traukulių tampomiems ligoniams. Po vėmimo duoti išgerti pusę stiklinės vandens su 2-3 valgomaisiais šaukštais aktyviosios anglies, o paskui kaip vidurius laisvinančią priemonę duoti 20 g karčiosios druskos, ištirpintos pusėje stiklinės vandens.

5.7. Nukentėjusysis turi būti laikomas šiltoje patalpoje. Netekus sąmonės, galima šildyti šildyklėmis, bet labai atsargiai. Jeigu kraujuoja oda (kapiliarinis kraujavimas), ant tų vietų uždėti sterilius spaudžiamuosius tvarsčius arba vandenilio peroksidu sudrėkintus tamponus. Jeigu kraujas teka iš nosies, nukentėjusįjį paguldyti, kiek pakelti ir truputį atlošti galvą, ant nosies ir pakaušio dėti šaltus kompresus, į nosį -3% vandenilio peroksidu sudrėkintus tamponus.

5.8. Jeigu ligonį tampo traukuliai, būtina jam suteikti visišką ramybę ir pašalinti bet kokius dirgiklius.

5.9. Nurijus preparatų, reikia išgerti apvalančių priemonių (krakmolo kleisterio). Draudžiama duoti pieną, riebalus, alkoholinius gėrimus.

5.10. Apsinuodijus fosforo organiniais junginiais, teka seilės, ašaros, susiaurėja vyzdžiai, sulėtėja pulsas, trūkčioja raumenys. Tuomet būtina pavartoti beladonos preparatus: 3-4 tabletes besalolo (bekarbono) arba 2-3 tabletes belalgino.

5.11. Įvykus avarijai, būtina pranešti Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ tiesioginiam vadovui, pagal galimybę, naudojant asmenines apsaugines priemones, izoliuoti išsipyliusius ar išbirusius preparatus, - mažus nuotėkius užpilti žemėmis, smėliu, gesintomis kalkėmis, didelius pirmiausia aptverti žemių ar smėlio sankasa.

5.12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina pranešti Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ tiesioginiam vadovui, kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą, o reikalui esant, iškviesti greitąją medicininę pagalbą ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai negresia kitų darbuotojų gyvybei. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu.

5.13. Įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, reikia pačiam arba per kitus asmenis pranešti įstaigos tiesioginiam vadovui apie atsitikimą ir jo aplinkybes.

5.14. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius telefonu 112, turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti įstaigos tiesioginį vadovą. Kilus pavojui sveikatai arba gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Sutvarkyti darbo vietą.

6.2. Patikrinti, ar nepalikote įjungtų į elektros tinklą elektros įrengimų.

6.3. Baigus darbą, nenumovus nuo rankų pirštinių, jos nuplaunamos nukenksminančiu tirpalu (3-5% kalciuotos sodos tirpalas, kalkių pienas), po to vandeniui, nusiaunami batai, nusivelkamas kombinezonas, nusiimami apsauginiai akiniai, respiratorius ar dujokaukė ir vėl nukenksminančiu tirpalu ir vandeniui nuplaunamos pirštinės.

6.4. Naudotus įrengimus, paplavas ir preparatų likučius bei naudotus skudurus, šepetčius, šluotas, inventorių, tuščią tarą, netinkamus respiratorius, jų filtrus, pirštines, kombinezonus, batus ir kt. sutvarkyti pagal Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ tiesioginio vadovo, atsakingo už darbų vykdymą, nurodymus.

6.5. Po darbo su preparatais darbo drabužiai pakabinti išdulkunami arba išsiurbiami, išvalomi šepetčiu. Išvalyti drabužiai pakabinami atviroje pastogėje ir laikomi 6-12 val., kad prapūstų vėjas, arba patalpoje su aktyviaja ventiliacija.

6.6. Priklausomai nuo užteršimo laipsnio, bet ne rečiau kaip kas 6 darbo pamainas, darbo drabužius reikia skalbti. Darbo drabužiai skalbiami skalbimo mašinomis. Jų nesant, leidžiama skalbti rankomis. Skalbiama atvira ore arba patalpoje su aktyviaja ventiliacija.

6.7. Darbo drabužiai, užteršti fosfoorganiniais preparatais, gerai išpurptomi, o po to pamerkami 6-8 val. į muilo-sodos tirpalą. Po to jie 2-3 kartus skalbiami karštame muilo ir sodos tirpale ir išskalaujami švariui vandeniui.

6.8. Darbo drabužius, užterštus chloro organiniais preparatais, prieš skalbiant reikia 6 val. mirkyti karštame 0,5% sodos tirpale, periodiškai maišant ir tris kartus pakeičiant tirpalą.

6.9. Skalbiant skalbimo mašina, spec. drabužiai mirkomi 2 val. Per tą laiką mirkymui skirtas tirpalas keičiamas 3 kartus. Plaunami spec. drabužiai 2,5% muilo ir 0,5% sodos tirpale.

6.10. Jei darbo drabužiai užteršti kelių grupių preparatais, nukenksminimui pasirenkami metodai, kurie naudojami nukenksminant nuodingesnę preparatą.

6.11. Guminiai darbo drabužiai, avalynė, pirštinės, prijuostė ir drabužiai su sintetinė plėvele plaunami 3-5% natrio šarmo tirpalu arba ištrinami chlorkalkių košele, paskui nuplaunami vandeniui.

6.12. Paplavas būtina nukenksminti gesintomis kalkėmis arba chlorkalkėmis (0,5 kg 10 litrų paplavų).

6.13. Informuoti įstaigos tiesioginį vadovą apie darbo metu gautas traumas, susijusias su darbu, ūmius sveikatos sutrikimus, pastebėtus trūkumus ar darbo trikdžius.

KĄ REIKĖTŲ ŽINOTI?

Ką kiekvienas turėtų žinoti apie cheminius produktus? ...Kaip nustatyti, ar cheminis produktas yra pavojingas...

KAS YRA CHEMINĖS MEDŽIAGOS IR PREPARATAI?

Cheminės medžiagos ir preparatai (toliau – cheminiai produktai) naudojami ne tik laboratorijose ar pramonėje. Juos naudojame kiekvienas kasdien ir visur – tiek darbe, tiek namuose. Daugelis cheminių produktų yra nepavojingi, jeigu jie yra tinkamai naudojami, tačiau su kai kuriais reikia elgtis kur kas atsargiau, nes jų sudėtyje yra žmogaus sveikatai ir aplinkai pavojingų cheminių medžiagų, kurios gali turėti trumpalaikį ar ilgalaikį neigiamą poveikį. Trumpalaikis poveikis - tai ūmus poveikis, kai žala pasireiškia iškart po poveikio. Tai pykinimas, alergija, akių dirginimas ar net mirtis. Ilgalaikis poveikis – tai lėtinis poveikis, kai žala pasireiškia tik po ilgo laiko. Pavyzdžiui, alergija, dermatitas, vėžys, išsigimimai.

KAS YRA PAVOJINGOS CHEMINĖS MEDŽIAGOS?

Pavojingos cheminės medžiagos ir preparatai – tokios cheminės medžiagos ir preparatai, kurių bent viena savybė gali būti priskiriama vienai iš šių kategorijų:

1) **sprogiosios medžiagos ir preparatai** – tai kietos, skystos, pastos ar gelio pavidalo medžiagos ir preparatai, galintys ir be atmosferos deguonies egzotermiškai reaguoti, greitai išskirdami dujas, ir nustatytomis bandymo sąlygomis detonuoti, greitai užsiliepsnoti ar iš dalies ribotoje erdvėje pakaitinti sprogti;

2) **oksiduojančios medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie dėl sąveikos su kitomis medžiagomis, ypač degiomis, sukelia labai egzoterminę reakciją;

3) **ypač degios medžiagos ir preparatai** – tai skystos medžiagos ir preparatai, kurių pliūpsnio ir virimo temperatūros yra nepaprastai žemos, bei dujinės medžiagos ir preparatai, kurie normaliomis sąlygomis užsidega nuo sąlyčio su oru.

4) **labai degios medžiagos ir preparatai:**

a) medžiagos ir preparatai, kurie, nenaudojant jokios energijos, aplinkos temperatūroje gali įkaisti ir galiausiai užsidegti nuo sąlyčio su oru;

b) kietos medžiagos ir preparatai, kurie gali greitai užsidegti po trumpo sąlyčio su uždegimo šaltiniu ir, uždegimo šaltinį pašalinus, toliau dega ar sudega;

c) skystos medžiagos ar preparatai, kurių labai žema pliūpsnio temperatūra;

d) medžiagos ir preparatai, kurie nuo sąlyčio su vandeniu ar drėgnu oru išskiria pavojingus degių dujų kiekius;

5) **degios medžiagos ir preparatai** – tai skystos medžiagos ir preparatai, kurių žema pliūpsnio temperatūra;

6) **labai toksiškos medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, labai mažais

kiekiais patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, sukelia mirtį arba ūmius ar lėtinius sveikatos sutrikimus;

7) **toksiškos medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, mažais kiekiais patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, sukelia mirtį arba ūmius ar lėtinius sveikatos sutrikimus;

8) **kenksmingos medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, sukelia mirtį arba ūmius ar lėtinius sveikatos sutrikimus;

9) **ardančios (ėsdinančios) medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, sąveikaudami su gyvais audiniais, gali juos suardyti;

10) **dirginančios medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie po vienkartinio, ilgalaikio ar pakartotinio susilietimo su oda ar gleivine gali sukelti uždegimą;

11) **jautrinančios (sensibilizuojančios) medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, įkvėpti ar prasiskverbę per odą, gali sukelti padidėjusio jautrumo reakciją ir tolesnis medžiagos ar preparato poveikis gali sukelti kenksmingus padarinius;

12) **kancerogeninės medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, gali sukelti vėžį arba padidinti sergamumą vėžiu;

13) **mutageninės medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, gali sukelti paveldimus genetinius pakenkimus arba padidinti jų dažnumą;

14) **toksiškos reprodukcijai medžiagos ir preparatai** – tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, gali sukelti nepaveldimus palikuonių pakenkimus arba padidinti jų dažnumą ir (arba) gali pakenkti vyro ar moters lytiniam pajėgumui ar reprodukcijos funkcijoms arba padidinti pakenkimų dažnumą;

15) **aplinkai pavojingos medžiagos ir preparatai** – medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į aplinką, gali sukelti tiesioginį ar uždelstą pavojų vienam ar keletui aplinkos komponentų.

KAIP SUŽINOTI, AR CHEMINIS PRODUKTAS YRA PAVOJINGAS?

Cheminio produkto etiketė padės nustatyti, ar produktas yra pavojingas, kokį pavojų jis kelia ir kaip jį saugiai naudoti. Darbovietėse prieš pradedant dirbti su cheminėmis medžiagomis ar preparatais, darbuotojas turi susipažinti su cheminių medžiagų saugos duomenų lapais, kurie privalo būti darbo vietoje.

KĄ MES GALIME SUŽINOTI IŠ ETIKETĖS?

Kiekvienas pavojingas cheminis produktas privalo būti atitinkamai paženklintas. Etiketėje galima rasti daug naudingos informacijos: apie produkto keliamą pavojų, gamintojo perspėjimus ir patarimus, pavojingas produkto sudedamąsias dalis, gamintojo ar tiekėjo kontaktus. Todėl visuomet prieš pirkdami bet kokį cheminį produktą perskaitykite etiketę!

PAVOJINGŲ CHEMINIŲ KOMPONENTŲ PAVADINIMAI:
Etiketėje nurodomi komponento (-ų), kuris (-ie) lemia chemikalo pavojingumą, pavadinimas. Verta žinoti pavadinimą, jeigu ieškosite išsamesnės informacijos arba rekomendacijų dėl šio komponento savybių.

PAVOJINGUMO SIMBOLIS:
Naudodami bet kokią chemikalą, žiūrėkite, ar yra juodas simbolis oranžinės spalvos fone. Tai pavojaus simbolis. Jis atkreipia dėmesį į pagrindinius šio chemikalo keliamus pavojus.

PAVOJINGUMO KATEGORIJA:
Jis paaiškina simbolio reikšmę. Kai kuriais atvejais (pvz., degioms medžiagoms) gali būti pateikiamas tik pavojaus nurodymas be pavojaus simbolio.

PERSPĖJIMAS IR SAUGOS PATARIMAI:
Etiketėje pateikiamas trumpas perspėjimų sąrašas (rizikos frazės) ir saugos patarimai (saugos frazės). Informacija yra trumpa, bet svarbi. Jeigu rekomenduojama vengti sąlyčio su oda, taip ir privalote elgtis. Šie patarimai nurodomi gaminio etiketėje tik dėl Jūsų saugumo.

GAMINTOJAS:
Etiketėje nurodomas asmuo arba įmonė, kuri atsako už chemikalo tiekimą į rinką. Jeigu Jums skubiai reikia išsamesnės informacijos apie pavojingas savybes, galite kreiptis į gamintoją paskambinę nurodytu etiketėje telefono numeriu.

Valiklis FIX RTF
Sudėtyje yra natrio metasilikato

ĖSDINANTIS
1 litras

Sukelia nudegimus
Nelaimingo atsitikimo atveju arba jeigu jaučiatės blogai, nedelsdami kreipkitės į gydytoją (jei įmanoma, parodykite jam šią etiketę). Mūvėkite tinkamas pirštines bei naudokite akių ir (arba) veido apsaugos priemones. Patekus į akis, nedelsdami plaukite dideliu vandens kiekiu ir kreipkitės į gydytoją.

Sumaišyta ir išpilstyta
„Chemi FIX Ltd“, Lielupės g. 5, LT-2014 Vilnius, Lietuva
Tel. 370 5 256 7897

KĄ DAR SVARBU ŽINOTI APIE PAVOJINGUS PRODUKTUS?

PAKUOTĖ

- Patikrinkite, ar pakuotė nėra pažeista.
- Pavojingi produktai turi būti uždaryti saugiai, kad vaikai negalėtų jų lengvai atidaryti. Daugkartinio naudojimo produktų pakuotės turi turėti daugkartinį blokuojantį mechanizmą (pvz., kai dangtelį reikia stipriai paspausti ir tik tada sukli, kad jis atsidarytų).
- Ant pakuotės privalo būti apčiuopiamas ženklavimas – iškilus trikampis, kad silpnaregiai galėtų apčiuopti šį įspėjamąjį ženklavimą ir žinotų, kad šis produktas yra pavojingas. Trikampis paprastai būna ant butelių ar kartoninių pakuočių apatinės dalies. Ant aerozolio flakonų ir tūbelių trikampiai gali būti mažesni ir arčiau angos.

PARDUOTUVĖJE IR NAMUOSE

- Prieš pirkdami bet kokią cheminį produktą perskaitykite etiketę!
- Reikalaukite etiketės lietuvių kalba!
- Rinkitės mažiausiai pavojingą produktą!
- Rinkitės aplinkai nepavojingus produktus!
- Jeigu nerandate mažiau pavojingų produktų, teiraukitės pardavėjo.
- Teiraukitės, ieškokite, domėkitės alternatyviomis priemonėmis!
- Prieš naudodami cheminį produktą, atidžiai perskaitykite etiketę, kurioje rasite informacijos apie galimus pavojus naudojant produktą ir apie saugų produkto naudojimą. Laikykitės pateikiamų nurodymų ir patarimų! Taip apsaugosite patys ir apsaugosite aplinką.
- Nemaišykite ir nenaudokite kartu skirtingų cheminių produktų (pavyzdžiui, skirtingų valiklių)!

- Cheminius produktus laikykite originalioje pakuotėje! Ištikus nelaimei bus lengviau nustatyti priežastis ir greičiau surasti tinkamas gydymo priemones.
- Cheminius produktus laikykite saugioje, vaikams neprieinamoje vietoje. Niekada nelaikykite jų greta maisto produktų!
- Visuomet po naudojimo sandariai uždarykite pakuotę!

KĄ REIŠKIA PAVOJINGUMO SIMBOLIAI?

Pavojingumo kategorija ir simbolio raidė	Poveikis
Dirginanti (Xi)	Trumpai, ilgai ar pakartotinai susilietęs su oda ar gleivine gali sukelti uždegimą ar alergiją.
Kenksminga (Xn)	Kenksmingas sveikatai, įkvėpus, susilietus su oda ar prarijus gali sukelti sveikatos sutrikimus.
Ardanti (ėsdinanti) (C)	Gali pažeisti odą, sukelti ilgalaikius gerklės ir akių pažeidimus.
Toksiška (T)	Įkvėpus, susilietus su oda ar prarijus gali sukelti ilgalaikius ir sunkius sveikatos sutrikimus.
Labai toksiška (T+)	Įkvėpus, susilietus su oda ar prarijus gali sukelti ilgalaikius ir sunkius sveikatos sutrikimus.
Aplinkai pavojinga (N)	Gali sukelti trumpalaikius ar ilgalaikius aplinkos pažeidimus (laikyti ir naudoti taip, kad produktas ir atliekos nepatektų į aplinką).
Labai degi (F)	Lengvai užsidegantis ir labai degus produktas, uždegus gali sprogti.
Ypač degi (F+)	Lengvai užsidegantis ir ypač degus produktas, uždegus gali sprogti.
Sprogstamoji (E)	Gali sprogti nuo smūgio, trinties, ugnies ar kitų uždegimo šaltinių.
Oksiduojanti (O)	Neteisingai naudojamas ar susilietęs su kitomis medžiagomis produktas gali sprogti arba užsidegti.

